

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

**İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI**

Ulusal Yeşil Taksonomi

Taksonomiye Giriş

Yeşil Taksonomi Nedir?

- Yeşil taksonomiler, genel olarak hangi yatırımların çevresel olarak sürdürülebilir olduğunu tanımlayan ve buna ilişkin ilke ve teknik kriterler belirleyen bir sınıflandırma sistemleridir.
- Yeşil taksonomiler yatırımcılar, finansal kuruluşlar ve şirketler tarafından çevresel olarak sürdürülebilir kabul edilen ekonomik faaliyetleri tanımlamak için kullanılır.
- Yeşil taksonomilerin hizmet ettiği en önemli amaçlar;
 - Yatırımcıların yeşil yatırım yapabilmeleri için bir sınıflandırma ve şeffaflık aracı hizmeti görmek,
 - Piyasalarda yeşile boyama riskini azaltmak,
 - Finansman kaynaklarına erişim imkanı sağlamaktır.

- İklim değişikliği ile mücadeleye yönelik artan çabalar, giderek daha fazla yatırımcının, hükümetin ve şirketin geleneksel finansal yatırım ve faaliyetlerden daha çevre dostu alternatiflere yönelmesine neden oldu.
- Yatırımcıların ve tüketicilerin, çevresel ve sosyal konulara duyarlı hale gelmesiyle son yıllarda ESG (Çevresel, Sosyal ve Kurumsal Yönetişim-Environmental, Social, and Corporate Governance) yatırımlarına olan ilgi artmaktadır.
- 2023 yılı güncel verisi ile ESG 3 trilyon dolara yaklaştığı ve bunun 2.5 trilyon dolarının AB'ye ait olduğu söylenebilir.
- ESG odaklı kurumsal yatırımların 2026 yılına kadar 33,9 trilyon dolara ulaşması öngörülüyor.
- Devlet kurumları tarafından yayınlanan ÇSY raporlama hükümlerinin sayısı son dört yılda %74 arttı.
- Taksonomi, ESG kriterlerini somutlaştırır ve yatırımlara uygulanmasını sağlar.

- Taksonomiler genel olarak uluslararası kuruluşlar tarafından veya ülkeler tarafından geliştirilmektedir. (AB Taksonomisi, Küresel Raporlama Girişimi (GRI) , GreenFin -Fransa, Yeşil Tahvil Onaylı Proje Kataloğu – Çin,)
- **Farklılıklar:**
- **Zorunlu vs. Gönüllü:** Bazı taksonomiler, belirli yatırım türleri veya finansal ürünler için yasal olarak zorunludur. Diğerleri ise şirketler veya yatırımcılar tarafından gönüllü olarak benimsenir.
- **Kapsam:** Taksonomiler, yeşil tahviller, ekonomik faaliyetler veya yeşil projeler gibi farklı kapsamaları kapsayabilir.
- **Hedefler:** Taksonomiler, iklim değişikliği, çevre ve sosyal gibi farklı hedeflere odaklanabilir.
- **Sınıflandırma Yaklaşımları:**
- **Yeşil:** Bu yaklaşım, yalnızca tamamen yeşil olan faaliyetleri ve yatırımları kapsar.
- **Trafik Işığı:** Bu yaklaşım, ekonomik faaliyetleri "yeşil", "sarı" ve "kırmızı" kategorilere ayırır. Yeşil kategoride yer alan faaliyetler en sürdürülebilir olanlardır, kırmızı kategoride yer alanlar ise en az sürdürülebilir olanlardır.

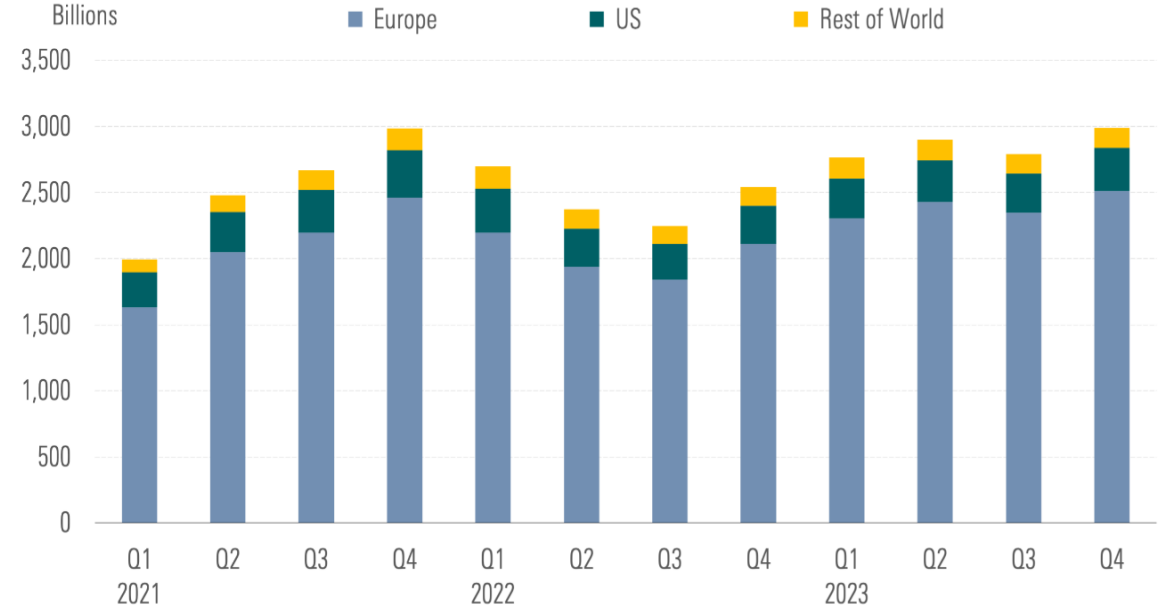

Niçin taksonomilere ihtiyaç duyuluyor?

- İklim değişikliğin uluslararası toplumun odağına yerleşmesi,
- Yatırımların çevreye zarar vermemesi,
- Küresel olarak Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG- Environmental, Social, Governance) alanlarına duyarlı yatırımların artması¹
- Şirketler ve finansal piyasa oyuncuları aktivitelerini etkileyebilecek riskleri yönetmek (fiziksel/itibari/politika (geçiş) riskleri),
- Çevresel veya sosyal konulara duyarlı yatırımcı ve tüketicilerin taleplerine cevap vermek,
- Yatırımcı tabanını genişletmek,
- Ülkeye yatırımcı çekmek,
- Yeşile boyama riskini azaltmak,
- Finansmana erişimi kolaylaştırmak,

konuları hangi yatırımların sürdürülebilir olduğu konusunda bilimsel ve objektif kriter ve tanımlara dair ihtiyacı ortaya çıkarmıştır.

¹ Morningstar, 2024.

Milyar ABD doları cinsinden küresel ESG varlıkları

AB Taksonomisi

- AB, 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ile 2050 yılında ilk iklim-nötr kıta olma hedefini ortaya koymuş ve bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyerek tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini belirtmiştir.
- 21 Nisan 2021 tarihinde Avrupa Komisyonu Sürdürülebilir Finans Paketini yayımlamıştır. Paket, AB sürdürülebilir finans çerçevesinin temellerini geliştirmeye ve güçlendirmeye yönelik önlemler içermektedir.
- Söz konusu Paket, sürdürülebilir finans çerçevesinin uygulamasını kolaylaştırmayı ve böylece Avrupa Yeşil Mutabakatı hedeflerine etkin bir şekilde katkıda bulunmayı hedeflemektedir.
- Bu minvalde Komisyon özellikle, AB Taksonomisi ve Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) raporlamasında piyasada şeffaflığı artıracak yeni kurallar önermektedir.
- AB'nin sürdürülebilir finans alanındaki en temel düzenlemeleri: AB Taksonomisi (The EU Taxonomy) Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (Corporate Sustainability Reporting Directive) Sürdürülebilir Finans Raporlama Direktifi (Sustainable Finance Disclosure Regulation) olarak özetlenebilir.

AB Taksonomi Süreci

- 2018 - 2020: Sürdürülebilir finans konusunda bir Teknik Uzman Grubu (TEG) kurulmuştur.
- 12 Temmuz 2020: Taksonomi Tüzüğü yürürlüğe girmiştir.
- 9 Aralık 2021: Azaltım ve Uyum hedeflerine yönelik sürdürülebilir faaliyetlere ilişkin Teknik Tarama Kriterleri yayımlanmıştır.
- 27 Haziran 2023: Diğer 4 hedef için Teknik Tarama Kriterleri yayımlanmıştır.
- 1 Ocak 2024: Azaltım ve Uyum Teknik Tarama Kriterleri güncellenmiştir.

AB Taksonomisi

- AB Taksonomisi faaliyetlerinin NACE kod yapısıyla bağlantısı vardır. NACE kodları, ekonomik olarak uygun faaliyetlerin belirlenmesine yardımcı olması için kullanılmaktadır.
- Bir ticari faaliyet, eğer bir sınıflandırma faaliyeti ile ilişkilendirilebiliyorsa, **uygun** bir ekonomik faaliyet olarak adlandırılabilir.
- Bir ekonomik faaliyetin **çevresel bir hedefe önemli ölçüde katkıda** bulunup bulunmadığını belirlemek için Teknik Tarama Kriterleri adı verilen kriterlerin uygulanması gerekir.
- Bir ekonomik faaliyetin **geri kalan çevresel hedeflerden herhangi birine önemli ölçüde** zarar verip vermediğini belirlemek için, Önemli Zarar Vermeme Kriteri (DNSH) olarak adlandırılan kriterlerin uygulanması gerekir.
- Ayrıca ekonomik faaliyetin, herhangi **bir olumsuz sosyal etki yaratmaması için** BM İş Dünyası ve İnsan Hakları Yol Gösterici İlkeleri gibi 'asgari önlemleri' karşılaması gerekiyor.

AB Taksonomisi

- Bir şirket ekonomik faaliyetlerini değerlendirip uygunluk ve uyum durumunu belirledikten sonra, her ekonomik faaliyete ilişkin özel Temel Performans Göstergelerini (KPI) açıklamalıdır.
- Bu, aşağıdaki üç KPI'ya odaklanılarak gerçekleştirilir:
- AB Taksonomisine uygun ve uyumlu ciro payı (AB Taksonomisine uygun ciro oranını hesaplamak için bir şirketin AB Taksonomisine uygun toplam ciroyu toplam net ciroya bölmesi gerekir.)
- AB Taksonomisine uygun ve uyumlu sermaye harcamaları (CapEx) payı (AB Taksonomisine uygun faaliyetlerin toplam Sermaye Harcamasını toplam net Sermaye Harcamasına bölmesi gerekir.)
- AB Taksonomisine uygun ve uyumlu işletme harcamaları (OpEx) payı (maddi duran varlıkların sürekli ve etkin kullanımını sağlamak için gerekli olan maddi duran varlık, tesis ve ekipman varlıklarının günlük bakımıyla ilgili doğrudan harcamalardır (örneğin, araştırma ve geliştirme, bina yenileme önlemleri, kısa vadeli). kiralama, bakım ve onarım).

Ulusal Yeşil Taksonomi'nin Avrupa Birliği Taksonomisine Yakınsaması

- Avrupa Birliği küresel olarak sürdürülebilirlik düzenlemeleri konusunda 'kriter belirleyici' olarak görülmektedir.
- Küresel olarak ESG varlıkların %80'den fazlası Avrupa Birliği sınırları içerisinde yönetilmektedir. Avrupa Birliği'ndeki yatırımcıların %92'si ESG stratejisine sahiptir.
- Örneğin, AB'nin taksonomiye ilişkin raporlamaları da içeren Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (Corporate Sustainability Reporting Directive) AB'de iş yapan diğer ülke şirketlerine de uygulanacaktır.
- Dolayısıyla Avrupa Birliği'nin sürdürülebilir finans düzenlemeleri AB ile ticari faaliyetlerde bulunan AB-dışı ülkeleri etkileyecektir.
- Ayrıca AB tarafından belirlenen yeni sürdürülebilirlik raporlaması standartlarının ve Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Tüzüğü'nün dikkate alınması ve bu konuda yeni prosedürler uygulanması gerekecektir.
- Bu nedenle, Ulusal Yeşil Taksonomi'nin Avrupa Birliği sürdürülebilirlik standartlarına yakınsaması bilhassa finansal piyasa oyuncularımız için önemlidir.

- AB Taksonomisi mevcut en kapsamlı ve detaylı taksonomi düzenlemesidir (144 ekonomik faaliyet için 251 nicel 1138 nitel kriter).
- 2022 verilerine göre ülkemiz ihracatının %40.6'sı AB'ye yapılmaktadır.
- SKDM ödemeleri 2026 yılı itibari ile başlayacaktır.
- 2028 yılı itibari ile AB'den gelir elde eden Türk firmaları da AB Taksonomisi Raporlama yükümlülüğü ile karşı karşıya kalacaktır.
- AB Taksonomisi Teknik Tarama Kriterleri, AB'deki şirketler ve sektör toplantılarına göre bazı sektörler tarafından uyulması güç olarak değerlendirilmiştir.
- Ulusal şartlara göre belirlenen kriterler ülkemiz özelinde uygunluk ve uyumluluk açısından avantaj sağlayacaktır.

Ulusal Yeşil Taksonomi Yasal Dayanak ve Diğer İlgili Kararlar

- 16.07.2021 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle yayımlanan Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nda yer alan 2.3 Yeşil Finansman başlığı altında, '*AB'nin ve uluslararası kuruluşların taksonomi mevzuatı dikkate alınarak yatırımların sürdürülebilirliğini belirlemeyi hedefleyen bir mevzuat hazırlığı yürütülecektir.*' eylem planı hedefi yer almakta olup Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı sorumlu kuruluş olarak belirlenmiştir.
- Taslak İklim Kanunu'nda, Başkanlığımıza ilişkin «*ulusal taksonomi konusuna yönelik çalışmaları koordine eder*» görevi yer almaktadır.
- İklim Şurası Yeşil Finansman Komisyonu kararlarında bir «ulusal yeşil taksonomi mevzuatının hazırlanması» kararı yer almaktadır.
- 06.09.2023 tarihinde yayımlanan Orta Vadeli Program (2024-2026), Yeşil Dönüşüm Politikaları kapsamında, '*Avrupa Birliği taksonomisi başta olmak üzere uluslararası taksonomi örnekleriyle uyumlu ve Türkiye'nin ihtiyaçlarını gözeterek Ulusal Yeşil Taksonominin oluşturulmasına yönelik mevzuat çalışmaları yapılacaktır.*' tedbirine yer vermektedir.

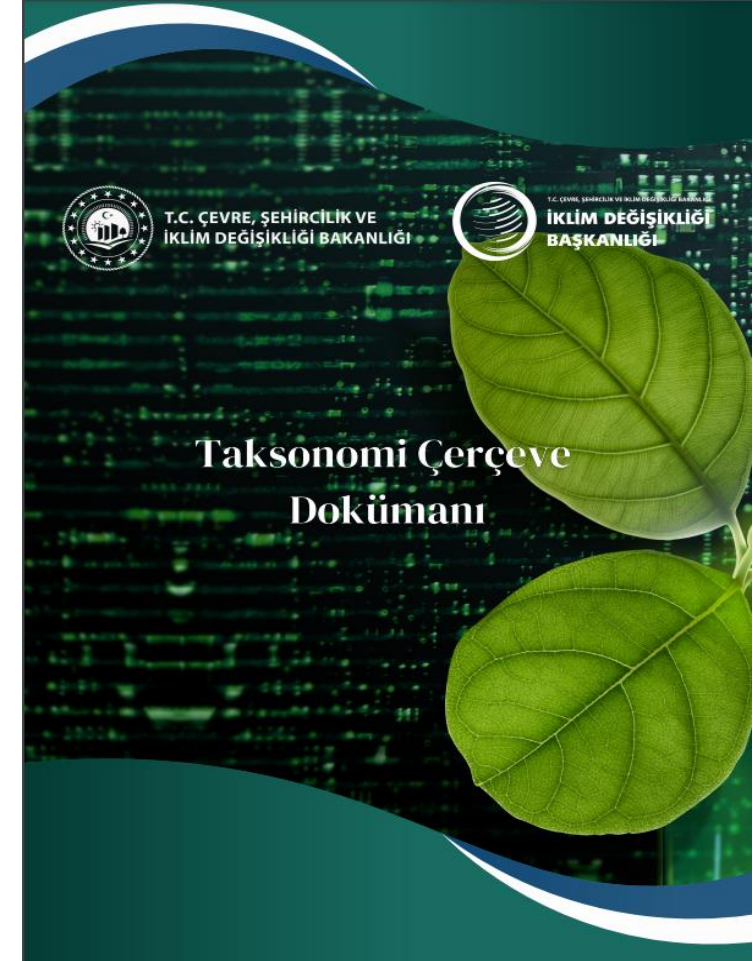

Ulusal Yeşil Taksonomi ile İlgili Faaliyetlerimiz

Türkiye'de Yeşil Taksonomi Raporlama Kılavuzlarının Hazırlanması ve Potansiyel Kullanıcıları ile Faydalanıcılarının Belirlenmesi Projesi:

- Potansiyel Kullanıcıların Belirlenmesi ve Analizi
- Yeşil Taksonomi Örneklerinin İncelenmesi
- Raporlama ve Beyan Standartlarının Analizi

Taksonomi Çerçeve Dokümanı hazırlandı.

Ulusal Yeşil Taksonomi: Temel Özellikler

6 Hedef

Teknik
Tarama
Kriterleri

Ulusal Yeşil Taksonomi: Temel Özellikler

4 ŞART

Çevresel Hedeflerden Bir veya Daha Fazlasına Önemli Ölçüde Katkıda Bulunması
(*substantial contribution*)

Diğer Çevresel Hedeflere Zarar Vermemesi
(*do no significant harm*)

Ulusal Yeşil Taksonomi

Asgari Güvenlik Önlemleri
(*minimum social safeguards*)

Belirlenen Teknik Kriterlere Uyması
(*technical screening criteria*)

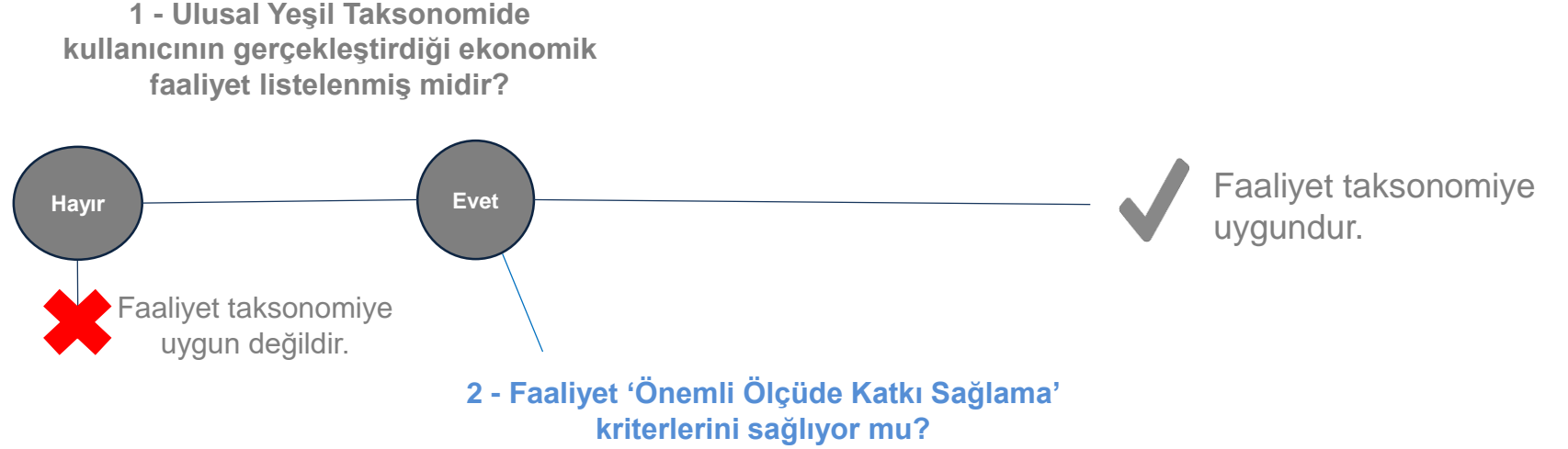

Ulusal Yeşil Taksonomi Beyanlar: Uygun (*eligible*) ve Uyumlu (*aligned*) Ekonomik Faaliyet

1. AŞAMA

Taksonomiye Uygunluk

2. AŞAMA

Taksonomi ile Uyumluluk

Ulusal Yeşil Taksonomi Mevzuatı Yapısı - 1

Ulusal Yeşil Taksonomi Yönetmeliği

Ek-1 Sera Gazı Emisyonlarının Azaltımı	Ek-2 İklim Değişikliğine Uyum	Ek-3 Su ve Deniz Kaynaklarının Sürdürülebilir Kullanımı ve Korunması	Ek-4 Döngüsel Ekonomiye Geçiş	Ek-5 Kirliliğin Önlemesi ve Kontrolü	Ek-6 Biyçeşitliliğin ve Ekosistemlerin Korunması ve Restorasyonu
---	--	---	--	---	---

Ulusal Yeşil Taksonomi Mevzuatı Yapısı - 2

6 Çevresel
Hedef

144 Ekonomik Faaliyet

Önemli Ölçüde Katkı
Sağlama Kriterleri

Önemli Ölçüde Zarar
Vermeme Kriterleri

finans@iklim.gov.tr
taksonomi@iklim.gov.tr

